

УДК 159.922:316.6-053.31[4]:378.018.8:364.4-051[(045)

DOI: [10.35619/iiu.v1i22.692](https://doi.org/10.35619/iiu.v1i22.692)**Наталія КОЛЯДА**

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,
м. Умань, Україна
ORCID: 0000-0001-7743-7831
e-mail: koliada_n@ukr.net

Оксана КРАВЧЕНКО

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,
декан факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,
м. Умань, Україна,
ORCID: 0000-0002-9732-6546
e-mail: okskravchenko@ukr.net

Наталія ЛЕВЧЕНКО

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,
м. Умань, Україна
ORCID: 0000-0002-5479-1907
e-mail: n.levchenkod@gmail.com

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО
НАДАННЯ ПОСЛУГИ РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ**

Анотація. У статті всебічно розглянуто роль соціального працівника у складі міждисциплінарної команди раннього втручання, зокрема його ключові функції – координаторську, консультативну та підтримувальну. Визначено, що соціальний працівник виступає важливою ланкою, яка забезпечує комплексність, скоординованість та ефективність надання послуг дітям раннього віку з порушеннями розвитку та їхнім сім'ям. Проаналізовано сучасні вимоги до підготовки майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти, підкреслено необхідність інтеграції ґрунтовних теоретичних знань, практичних навичок та особистісної готовності до сімейно-центричної взаємодії в міждисциплінарному середовищі. Обґрунтовано важливість модернізації освітніх програм через включення спеціалізованих дисциплін, які охоплюють раннє втручання, інклюзію, діагностику розвитку дітей, оцінку соціальних потреб сімей, а також організацію міжвідомчої співпраці. Узагальнено результати аналізу наукових досліджень провідних українських

та зарубіжних фахівців, присвячених становленню та розвитку системи раннього втручання, питанням підтримки сімей, які виховують дітей з особливими освітніми потребами, та методам ранньої діагностики порушень розвитку. Підкреслено, що ефективна підготовка соціальних працівників є ключовим чинником забезпечення якісної соціальної підтримки, реалізації міждисциплінарної моделі надання послуг і сприяння соціальній інтеграції дітей із порушеннями розвитку.

Ключові слова: соціальний працівник, раннє втручання, сімейно-центричний підхід, міждисциплінарна команда, підготовка фахівців, соціальна робота.

Постановка проблеми. Сучасна ситуація у світі та в Україні, що характеризується постійними стресами, воєнними діями та гуманітарною кризою, зумовлює потребу в якісній системі підтримки дітей раннього віку та їхніх сімей. Раннє втручання стає невід'ємною частиною соціально-педагогічної та психологічної підтримки.

В умовах соціально-економічної нестабільності, військових дій та зростання кількості вразливих категорій населення, зокрема дітей з порушеннями розвитку, внутрішньо переміщених осіб і сімей у складних життєвих обставинах, проблема своєчасного виявлення та підтримки таких груп набуває особливої ваги.

Раннє втручання – це міждисциплінарний підхід, що дозволяє попередити або зменшити ризики порушень розвитку дітей раннього віку. Ефективність цього підходу безпосередньо залежить від рівня підготовки майбутніх соціальних працівників. У зв'язку з цим формування професійних компетентностей з раннього втручання вже на етапі фахової підготовки є надзвичайно важливим завданням вищої освіти, вирішення якого дозволить забезпечити якісне надання соціальних послуг, сприяти інтеграції дитини в суспільство та підвищити рівень добробуту сім'ї.

Мета статті – дослідити особливості підготовки майбутніх соціальних працівників до раннього втручання в закладі вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень. Проблема підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи у сфері раннього втручання є актуальною як для українського, так і для світового наукового дискурсу. У науковій літературі вона розглядається крізь призму формування професійних компетентностей, міждисциплінарної взаємодії, інклюзивної практики та запровадження інноваційних освітніх технологій.

Серед українських учених проблематику раннього втручання досліджувала Г. Слозанська, яка вважає, що «раннє втручання є комплексною соціально-реабілітаційною послугою, яка передбачає надання кваліфікаційної допомоги дітям раннього віку з інвалідністю, порушеннями розвитку або ризики їх появи з набуття основних або нових навичок міждисциплінарної команди фахівців задля покращення їх функціонування і розвитку, а також супровід та підтримку сімей задля підвищення якості їх життя» (Слозанська, Криницька, Скочко, 2013, с. 493–494).

Проблематика функціонування сімей, у яких виховуються діти з особливими освітніми потребами, є предметом міждисциплінарних досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Наукові праці охоплюють соціальні, психологічні, педагогічні та правові аспекти життєдіяльності таких родин, специфіку виховання і розвитку дітей у сімейному середовищі, механізми соціального захисту, форми державної та громадської підтримки, а також організацію реабілітаційних послуг. Значний науковий внесок у цій сфері належить О. Безпалько, О. Діковій-Фаворській, А. Капській, А. Колупаєвій, А. Слозанській, В. Тарасенко, А. Шевцову та іншим.

Окремим напрямом є дослідження, присвячені ранній діагностиці порушень розвитку у дітей. У працях Н. Авдєєвої, Н. Бастун, Л. Виготського, О. Гвоздева, А. Запорожця, В. Лубовського, В. Тарасуна, Т. Філічевої та інших авторів обґрунтовано методологічні підходи до своєчасного виявлення відхилень у розвитку та наголошено на ключовій ролі раннього втручання у подальшій соціалізації дитини.

Отже, аналіз наукової літератури свідчить про наявність ґрунтовної теоретичної бази з проблеми раннього втручання та підготовки соціальних працівників. Водночас потребує подальшого осмислення питання інтеграції цих підходів у сучасну українську систему вищої освіти з урахуванням викликів воєнного часу та потреб громад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 1392 від 27 грудня 2023 р. «Про затвердження Порядку раннього виявлення у дітей порушень розвитку або ризику їх виникнення і своєчасного направлення сімей з дітьми до надавачів послуги раннього втручання для отримання такої послуги» (зі змінами 2025 р.) визначено, що «послуга раннього втручання – міждисциплінарна/трандисциплінарна сімейно-центрована комплексна послуга, що містить соціальну, медичну, освітню складові, надається у звичному середовищі, де живе та зростає дитина (вдома, на ігрових майданчиках, в інших громадських місцях та просторах), і спрямована на раннє виявлення, мінімізацію впливу порушень розвитку в дітей віком від народження до чотирьох років на їхнє повсякденне функціонування та покращення розвитку, забезпечення супроводу та підтримки сімей і поліпшення якості життя, запобігання виникненню інвалідності» (Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р. № 1392 зі змінами 2025 р. № 788).

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо впровадження практики надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя визначено, що «послугу раннього втручання рекомендується надавати командою фахівців різних галузей, яка безпосередньо здійснює заходи, що становлять зміст послуги раннього втручання» (Наказ Міністерства соціальної політики України від 18 лютого 2021 р. № 92) До складу команди з раннього втручання доцільно залучати фахівців різних напрямів, що забезпечує комплексний міждисциплінарний підхід до надання допомоги. Оптимальний склад такої команди має включати

щонайменше чотирьох фахівців серед, яких: психолог, логопед або спеціальний педагог, фізичний терапевт, лікар-педіатр. За потреби можуть бути додатково залучені лікар-невролог, ерготерапевт, фахівець із фізичної та реабілітаційної медицини. Обов'язковими учасниками команди також є соціальний працівник або фахівець із соціальної роботи, а також координатор чи реєстратор послуги раннього втручання. У разі наявності відповідних ресурсів та залежно від потреб дитини і сім'ї склад команди може бути розширений (*Наказ Міністерства соціальної політики України від 18 лютого 2021 р. № 92*).

Підготовка соціального працівника до роботи в команді раннього втручання – це надзвичайно важлива умова ефективного функціонування системи підтримки дітей раннього віку з порушеннями розвитку та їхніх сімей. Соціальний працівник у такій команді виконує не лише роль посередника між родиною та іншими фахівцями, а й координує процес надання послуг, забезпечує правовий супровід, оцінює потреби сім'ї, сприяє залученню ресурсів громади та підтримує родину у складних життєвих обставинах.

Формування відповідних професійних компетентностей ще на етапі навчання у закладі вищої освіти дозволяє майбутньому фахівцю діяти впевнено у міждисциплінарному середовищі, працювати в команді, застосовувати індивідуалізований підхід та дотримуватися етичних принципів соціальної роботи.

У 2023 році, відповідно до Плану заходів на 2023–2024 роки з реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2023 р. № 372), Міністерством освіти і науки України було внесено зміни до окремих стандартів вищої освіти. Ці зміни передбачають включення компетентностей, необхідних для підготовки фахівців до надання послуг раннього втручання.

Здійснивши аналіз Стандартів вищої освіти за спеціальністю Соціальна робота першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти (накази МОН №557 від 24.04.2019 р., № 556 від 24.04.2019 р.) та зміни до них (наказ МОН №1583 від 29.12.2023 р.), визначим, що у підготовці майбутніх соціальних працівників на всеукраїнському рівні повинні бути враховані компетентності та результати навчання, пов'язані з раннім втручанням, зокрема:

для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти компетентності «Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, зокрема на етапі раннього втручання», «Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їхніх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, зокрема на етапі раннього втручання» та результати навчання «Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань, в тому числі на етапі раннього втручання», «Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності, зокрема на етапі раннього втручання», «Виявляти

етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, зокрема на етапі раннього втручання»;

для другого (магістерського) рівня вищої освіти компетентність «Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації, зокрема на етапі раннього втручання», результати навчання ««Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи».

Отже, якісна підготовка соціального працівника є ключем до успішної реалізації моделі раннього втручання в Україні та вагомим внеском у захист прав дитини і підтримку сім'ї.

Послуга раннього втручання спрямована на підтримку сімей, які виховують дітей віком від народження до чотирьох років із порушеннями розвитку або з високим ризиком їх виникнення. Її основне завдання полягає в тому, щоб своєчасно виявити труднощі, з якими стикається родина у повсякденному житті через особливості розвитку дитини, та спільно з батьками розробити й реалізувати індивідуалізовані стратегії підтримки. Ці стратегії формуються з урахуванням пріоритетів сім'ї та адаптуються до повсякденного побуту, сприяючи гармонійному розвитку дитини й підвищенню якості життя родини загалом.

Раннє втручання – це супровід сімей, які виховують малюків із порушенням розвитку; підтримка родини в подоланні кризи; розвиток дитини в природному середовищі та повсякденних активностях; допомога родині у розвитку дитини життєво необхідних умінь та навичок; сприяння покращенню взаємодії малюка із членами родини та соціуму; рання інклюзія та сприяння адаптації дитини до дитячого садочка.

Дослідники виокремлюють три підходи до оцінювання сім'ї та роботи з нею командою фахівців: трансдисциплінарний, мультидисциплінарний та міждисциплінарний[5]. Кожна команда обирає один із підходів та застосовує його на відповідному етапі – оцінювання, розроблення сімейного плану раннього втручання та виконання сімейного плану раннього втручання, зокрема:

мультидисциплінарна команда – фахівці проводять оцінювання окремо одне від одного; розробляють плани розділені за тематичними галузями; кожний фахівець самостійно виконує свій план відповідно до кваліфікації (Основи раннього втручання, 2025, с. 13);

міждисциплінарна команда – фахівці проводять оцінювання окремо за тематичними галузями й обмінюються результатами; також окремо визначають цілі за тематичними галузями, діляться своїм планом з командою і можуть інтегрувати свій план у план команди; кожен фахівець виконує свою частину плану і включає за можливості інші галузі (Основи раннього втручання, 2025, с. 13);

трансдисциплінарна команда – фахівці та сім'ї спільно планують і проводять оцінювання; фахівці та сім'ї складають спільно з урахуванням

проблем, пріоритетів та ресурсів сім'ї план раннього втручання; ключовий фахівець відповідає за виконання плану спільно з сім'єю(Основи раннього втручання, 2025, с. 13);

Аналіз різних літературних та інформаційних джерел засвідчує, що в Україні більш поширеною є команда раннього втручання, яка працює за трансдисциплінарною моделлю. Робота команди базується на обміні знаннями між фахівцями різних галузей та передбачає, що сім'я є невід'ємною частиною команди раннього втручання – як партнер і головний суб'єкт, який приймає рішення в цьому процесі (Алгоритм дій команди раннього втручання в сімейно-центрованій моделі, 2024, с. 11-12]. До такої команди можуть входити: психолог, фізичний терапевт, ерготерапевт, логопед, спеціальний педагог, фахівець з соціальної роботи, соціальний працівник, лікар та ін.

У контексті трансдисциплінарної взаємодії в системі раннього втручання соціальний працівник виконує інтегративну функцію, виступаючи ключовою комунікативною ланкою між сім'єю, дитиною та фахівцями різних спеціальностей. Його професійна діяльність охоплює кілька взаємопов'язаних функцій:

по-перше, *координаторська функція* передбачає організацію та узгодження діяльності всіх членів команди, розроблення індивідуального плану втручання, а також забезпечення комплексності, безперервності та якості надання послуг;

по-друге, *консультативна функція* полягає у наданні сім'ї достовірної та актуальної інформації щодо прав, соціальних гарантій і доступних сервісів, консультуванні з питань отримання соціальних пільг, оформлення інвалідності та залучення ресурсів для задоволення потреб дитини та родини;

по-третє, *підтримувальна функція* реалізується через психосоціальну підтримку батьків у подоланні емоційних труднощів та стресових станів, зумовлених діагнозом чи особливостями розвитку дитини; сприяння формуванню батьківської компетентності у сфері догляду та виховання; стимулювання активної участі сім'ї у процесі втручання; формування довірливих взаємин між усіма учасниками взаємодії.

Отже, соціальний працівник у команді раннього втручання виконує системотворюючу роль, забезпечуючи цілісність, скоординованість і ефективність процесу надання послуг, орієнтованих на потреби дитини та сім'ї.

Аналіз освітніх програм та навчально-методичного забезпечення компонентів підготовки за спеціальністю «Соціальна робота» у закладах вищої освіти виявив, що окремі навчальні дисципліни, безпосередньо пов'язані з раннім втручанням, переважно не передбачені. Водночас трапляються поодинокі приклади їх упровадження, зокрема в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини на другому (магістерському) рівні вищої освіти викладається вибіркова навчальна дисципліна «Розвиток системи раннього втручання» (Розвиток системи раннього втручання: силабус навчальної дисципліни, 2024).

Висновки та перспективо подальших розвідок. Ефективна підготовка майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти до професійної

діяльності у сфері раннього втручання потребує інтеграції ґрунтовної теоретичної підготовки, сформованих практичних умінь та особистісної готовності до сімейно-центричної, командної взаємодії, що передбачає:

модернізацію змісту освітніх програм шляхом включення обов'язкових навчальних дисциплін, орієнтованих на вивчення питань раннього втручання, інклюзії, сімейно-центричному підходу та міждисциплінарній співпраці; опанування нормативно-правової бази України та міжнародних стандартів надання послуг у сфері РВ; вивчення методик оцінки розвитку дітей раннього віку та технологій планування індивідуальних програм підтримки;

розвиток ключових професійних компетентностей, зокрема таких: здатності до ефективної взаємодії з батьками, командою фахівців, державними та недержавними інституціями; уміння оцінювати потреби дитини та сім'ї й аналізувати соціальний контекст; навичок організації міжвідомчої взаємодії та супроводу випадку; здатності до адвокації прав та інтересів дитини і сім'ї; готовності працювати в умовах емоційного навантаження та кризових ситуацій;

практичну підготовку, що охоплює проходження практики у центрах раннього втручання, інклюзивно-ресурсних центрах та соціальних службах; участь у міждисциплінарних тренінгах і рольових іграх, спрямованих на моделювання роботи команди; стажування у партнерських установах, які надають підтримку дітям раннього віку та їхнім сім'ям;

формування особистісної готовності, що включає розвиток емпатії, толерантності, здатності діяти в умовах невизначеності; засвоєння цінностей інклюзії та сімейно-центричної моделі допомоги; а також уміння до саморефлексії та безперервного професійного вдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Слозанська, Г., Криницька, І., Скочко, М. (2023). Раннє втручання у роботі з дітьми з інвалідністю: комплексна соціально-реабілітаційна послуга, функціональний підхід чи система допомоги? *Social Work and Education*, Vol. 10, №. 4. Р. 486-502. DOI: 10.25128/2520-6230.23.4.5

Про затвердження Порядку раннього виявлення у дітей порушень розвитку або ризику їх виникнення і своєчасного направлення сімей з дітьми до надавачів послуги раннього втручання для отримання такої послуги. *Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р. № 1392 зі змінами 2025 р. № 788*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01 жовтня 2025)

Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження практики надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя. *Наказ Міністерства соціальної політики України від 18 лютого 2021 р. № 92*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0092739-21#Text> (дата звернення: 01 жовтня 2025)

Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти. *Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 грудня 2023 р. № 1583*.

URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni_%20standarty/2023/Nakaz-1583.vyd.29.12.2023.pdf (дата звернення: 01 жовтня 2025)

Основи раннього втручання: навчальний посібник. ЮНІСЕФ, 2025. 80 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/doshkilna/2025/30-05-2025/navch-posibnyk-osnovy-rannoho-vtruchannya-30-05-2025.pdf> (дата звернення: 01 жовтня 2025)

Алгоритм дій команди раннього втручання в сімейно-центрованій моделі: методичні рекомендації. Харків, 2024. 24 с.

Розвиток системи раннього втручання: силабус навчальної дисципліни. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань. 2024, 6 с. URL: <https://surl.li/fzxflm> (дата звернення: 01 жовтня 2025)

REFERENCES

Slozanska, H., Krynytska, I., Skochko, M. (2023). Rannie vtruchannia u roboti z ditmy z invalidnistiu: kompleksna sotsialno-reabilitatsiina posluha, funksiionalnyi pidkhid chy systema dopomohy? [Early Intervention in Working with Children with Disabilities: A Comprehensive Social and Rehabilitation Service, A Functional Approach Or a System of Assistance?]. *Social Work and Education*, Vol. 10, No. 4. pp. 486-502. DOI: 10.25128/2520-6230.23.4.5 [in Ukrainian]

Pro zatverdzhennia Poriadku rannoho vyivlennia u ditei porushen rozvytku abo ryzyku yikh vynykennia i svoiechasnoho napravlennia simej z ditmy do nadavachiv posluhy rannoho vtruchannia dlia otrymannia takoi posluhy [On Approval of the Procedure for Early Detection of Developmental Disorders in Children or the Risk of Their Occurrence and Timely Referral of Families with Children to Early Intervention Service Providers to Receive Such Services]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 hrudnia 2023 r. No. 1392 zi zminamy 2025 r. No. 788*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2023-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 01 zhovtnia 2025) [in Ukrainian]

Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo vprovadzhennia praktyky nadannia posluhy rannoho vtruchannia dlia zabezpechennia rozvytku dytyny, zberezhenia yii zdorovia ta zhyttia [On Approval of Methodological Recommendations on the Implementation of the Practice of Providing Early Intervention Services to Ensure the Development of the Child, Preserve His Health And Life]. *Nakaz Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy vid 18 liutoho 2021 r. No. 92*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0092739-21#Text> (data zvernennia: 01 zhovtnia 2025) [in Ukrainian]

Pro vnesennia zmin do deiakykh standartiv vyshchoi osvity [On Amendments to Certain Higher Education Standards]. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 29 hrudnia 2023 r. No. 1583*. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2023/Nakaz-1583.vyd.29.12.2023.pdf> (data zvernennia: 01 zhovtnia 2025) [in Ukrainian]

Osnovy rannoho vtruchannia: navchalnyi posibnyk [Basics of Early Intervention: A Training Manual]. ЮНІСЕФ, 2025. 80 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/doshkilna/2025/30-05-2025/navch-posibnyk-osnovy-rannoho-vtruchannya-30-05-2025.pdf> (data zvernennia: 01 zhovtnia 2025) [in Ukrainian]

Alhorytm dii komandy rannoho vtruchannia v simeino-tsentrovanii modeli [Algorithm of Actions of the Early Intervention Team in Family-centered Models]: metodychni rekomendatsii. Kharkiv, 2024. 24 s. [in Ukrainian]

Rozvytok systemy rannoho vtruchannia: sylabus navchalnoi dystsypliny [Development of an Early Intervention System: Syllabus of the Academic Discipline]. Umanskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Pavla Tychyny. Uman. 2024, 6 s. URL: <https://surl.li/fzxflm> (data zvernennia: 01 zhovtnia 2025) [in Ukrainian]

PREPARING FUTURE SOCIAL WORKERS TO PROVIDE EARLY INTERVENTION SERVICES

Nataliia KOLIADA

Doctor of Sciences (in Pedagogy), Professor,
Professor at the Department of Social Pedagogy and Social Work of
Uman PavloTychyna State Pedagogical University,
Uman, Ukraine

ORCID: 0000-0001-7743-7831

e-mail: koliada_n@ukr.net

Oksana KRAVCHENKO

Doctor of Sciences (in Pedagogy), Professor,
Dean at the Faculty of Social and Psychological Education of
Uman PavloTychyna State Pedagogical University,
Uman, Ukraine

ORCID: 0000-0002-9732-6546

e-mail: okskravchenko@ukr.net

Nataliia LEVCHENKO

Doctor of Sciences (in Pedagogy), Professor,
Professor at the Department of Social Pedagogy and Social Work of
Uman PavloTychyna State Pedagogical University,
Uman, Ukraine

ORCID: 0000-0002-5479-1907

e-mail: n.levchenkod@gmail.com

Abstract. The article comprehensively examines the role of a social worker within an interdisciplinary early intervention team, particularly highlighting their key functions – coordinating, consultative, and supportive. It is determined that the social worker serves as a crucial link, ensuring the comprehensiveness, coordination, and effectiveness of service provision to young children with developmental disabilities and their families. The current requirements for training future social workers in higher education institutions are analyzed, and the need to integrate solid theoretical knowledge, practical skills, and personal readiness for family-centered interaction in an interdisciplinary environment is emphasized. The importance of modernizing

educational programs through the inclusion of specialized disciplines covering early intervention, inclusion, child development diagnostics, assessment of social needs of families, as well as the organization of interagency cooperation is substantiated. The results of the analysis of scientific research by leading Ukrainian and foreign specialists devoted to the formation and development of the early intervention system, issues of supporting families raising children with special educational needs, and methods of early diagnosis of developmental disorders are summarized. It is emphasized that effective training of social workers is a key factor in ensuring quality social support, implementing an interdisciplinary model of service provision, and promoting the social integration of children with developmental disabilities.

Keywords: social worker, early intervention, family-centered approach, interdisciplinary team, specialist training, social work.

Стаття надійшла до редакції 03.09.2025 р.

Стаття прийнята до друку після рецензування 17.09.2025 р.